

NARODNI DELAVEC

Izhaja v Trstu
vsako soboto opoldne.
Rokopisi se ne vra-
čajo. Nefrankovana
pisma se ne spreje-
majo.
Uredništvo in tiskarstvo
ul. del Lavatolo
št. 1, I.
TELEFON 18-67.

Posamezne štev. se
prodajajo po 6 vin.
Inserati se računajo
na milimetre v širo-
kosti ene kolone, in
sicer po 8 vin. za
vsaki mm. Za več
nego 10kratno obja-
vo pa po dogovoru.
Naročnina za celo
leto K 4.—; za pol
leta in za četrt leta
razmerno.

Glasi „Narodne delavske organizacije“ v Trstu.

Narodna delavska organizacija v TRSTU

naznanja svojim članom
da priredi

**o nedeljo dne 1. novembra 1908
ob 10. uri popoldne**

v dvorani

Narodnega doma

I. redni

OBČNI ZBOR

se sledečim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo pregledovalcev računov.
5. Nadomestna volitev od-bora.
6. Slučajnosti.

ODBOR.

Ali so konsumne zadruga res koristne, oziroma nevarne?

Ko smo se v prejšnjih člankih po-
bavali s pomenom konsumnih zadrug, naj-
nam bo na koncu dovoljeno, da kar na
kratko pregledamo pogoje, ki so pri Slo-
vencih v Trstu dani za ustanovljanje kon-
sumnih zadrug. Pri tem nečemo pozabljati
na politični položaj v Trstu.

Reklo se je nedavno na nekem pre-
davanju pri sv. Ivanu, da delavci morajo
dobro preudariti, predno ustanove kako
konsumno zadrugo, češ, če je društvo v
slabih rokah, je polom gotov. O tem ni
dvoma. Konsumno društvo je trgovec.

PODLISTEK.

H. V.

Veše.

Kazalec na uri se je nezadržljivo na-
prej pomikal, tekla je že enajsta ura.
Zunaj je vladala trda noč. Pripravljalo se
je k nevihti. Vsa narava je ležala v trdnem,
mrtvem spanju. Niti listič se ni ganil na
visokih, vitkih topolih, niti muren ni pel
svoj čri-čri v gluho noč. Zdelo se ti je,
kot bi se vse krepčalo in boječe pripravljalo
na nastajajoči boj elementov. Le včasih je
v daljavi votlo zadonelo. Je-li to grom —
ali morda sopiha tovorni vlak s postaje
Rakek po strmeh obronku proti Trstu?
Izpil sem zadnji kozarec in se nerad
poslavljal od prijazne družine, da politim
v gluho, nemo tišino.

„Hugo!“ spregovori stari gospod L.,
ostani vendar nocoj pri nas. Vihar te
bo ravno na potu vjel.“

„Ne, ne! Oprostite! Jutri na vse zgo-
daj moram biti v Cerkuici in bojim se, da
bi pri Vas zaspal. Saj vihar še ni tukaj
in po stari cesti sem v pol uri pri svojem
cilju.“

Izkustvo nas uči, da je solidnost v obra-
tovanju prvi pogoj vsake trgovine. Če je
trgovec slab, je slaba tudi njegova trgo-
vina, in polom je neizogiben. Iz tega ne-
izpodbitnega dejstva ni pa, po našem
skromnem mnenju, nikakor dopuščeno
sklepati na vrednost konsumnih zadrug za
delavstvo.

Gotovo ga ni človeka, ki ne bi pri-
znal, da so na primer posojilnice in hra-
nilnice zelo važen in močan faktor v na-
rodnem gospodarstvu, posebno z ozirom
na malega človeka. In vendar le: če je
vodstvo posojilnice ali hranilnice v slabih
rokah, je polom gotov, likvidacija je neiz-
ogibna. Ali je pa radi tega dopuščena
trditve, da so posojilnice in hranilnice
manj vredne za narodno gospodarstvo?
Po našem mnenju ne!

Da morajo tudi konsumne zadruga
računati z rizikom, to mora vsak pameten
vstanovitelj konsumnih zadrug imeti pred
očmi. V tem spoznanju bo njegova prva
in glavna skrb, zagotoviti novemu konsum-
nemu društvu primerno moralno in stro-
kovno vsposobljeno vodstvo, zanesljivo in
strogo nadzorstvo. To je conditio sine
qua non. O tem seveda ne more biti
diskusije. Sicer pa je riskantnost konsum-
nih zadrug izražena že v deležih, ki so pri
vseh konsumnih društvih razmeroma zelo
nizki. Menda ga ni podjetja, ki bi bilo
spojeno s tako nizkimi žrtvami pri raz-
meroma znatnih koristih, kakor je ravno
konsumna zadruga. Z ozirom na to trdimo
lahko in z vso odločnostjo, da je pri kon-
sumnih zadrugah riziko velik, da pa ni
nikakor večji kakor je pri drugih gospo-
darskih narodnih podjetjih.

Na istem predavanju se je sicer
priznalo, da so mnenja o vrednosti kon-
sumnih zadrug različna, a se je vendar
na koncu konstatiralo, da se trgovcem ni
treba bati konsumnih zadrug, češ, da je
pri malih trgovcih postrežba boljša, a da
so trgovci v stanju dati delavcem več
udobnosti, nego konsumne zadruga.

Mi pozdravljamo z iskrenim veseljem
vsako besedo, ki je namenjena dokazati
našim trgovcem, da se jim ni treba bati
konkurence konsumnih zadrug, čemur mi
dostavljamo, da ni pričakovati od ene na-
rodne organizacije, da bi atentirala na
obstanek ene ali druge panoge narodnega
gospodarskega življenja. Vendar moramo
zelo dvomiti, ali bi delavci ne imeli pri
konsumni zadrugi vsaj ne slabšo postrežbo,
nego pri malih trgovcih. To je pač umevno.
Mali trgovec je in mora biti spekulanti v
lastnem interesu; konsumna za-
druga je in mora biti spekulantinja v in-
teresu svojih članov. Delavec se
nahaja nasproti malemu trgovcu v raz-

merju pogodnika — notabene gospodarsko
šibkejšega in zaradi tega izrabljivejšega —
dočim se pri konsumni zadrugi delavec
nahaja nasproti uradniku prodajalca v
razmerju gospodarja, torej gospodarsko
vsaj enakostojnega in neizrabljivega fak-
torja. Mali trgovec ravna z delavcem tako,
kakor se njemu ljubi; uradnik prodajalec
konsumne zadruga mora ravnati tako,
kakor zahteva to interes celokupnosti čla-
nov, oziroma volja članov (vodstva). Kon-
sumna zadruga ima v svojih rokah upravo
in ima moč odslovljati uradnika, ki ne bi
primerno postrezal članom zadrugnikom.

Reklo se je, da so pri konsumni
zadrugi upravni stroški veliki. Tudi to je
res. Toda tudi mali trgovec ima več ali
manj enake stroške. Te upravne stroške
malega trgovca ne nosi trgovec sam, am-
pak konsument, v našem slučaju delavec.
Da je to res, dovolj je, če pomislimo, da
so v ceni posameznega pridelka ali izdelka
izraženi: stroški izdelovanja, stroški posre-
dovanja, stroški prevažanja, carine even-
tuelno doklade, skladišni stroški in
upravni (režijski) stroški preku-
panja (male trgovine) kakor: oprema, re-
klama, plače, najemnina itd., torej stroški,
ki jih ima tudi konsumna zadruga. Raz-
lika je samo ta, da pri malem trgovcu
plačuje vse te stroške konsument, a pre-
bitek (dobiček) ostaja ves trgovcu, dočim
pri konsumni zadrugi plačujejo iste stroške
sicer tudi člani-zadrugniki, a dobivajo
zato na koncu leta tudi povrnjeno, kar so
plačali čez pravo ceno pridelka, torej do-
biček (dividenda).

Sicer pa je še vprašanje, ali nimajo
mali trgovci razmeroma večjih nepotrebnih
stroškov, nego konsumne zadruga. Pomi-
slimo na primer na reklamo, ki je pri
konsumnih zadrugah nepotrebna, pomislimo
nadalje, da konsumne zadruga prezirajo
posredovalno trgovino in radi tega prihra-
nijo na provizijah, prisojbinah itd.

Iz vsega tega je razvidno, da upravno
tehnični pomisleki, ki so se v zadnjem
času izrekli, nikakor ne obstojajo, če si je
podjetje in posebno vrhovno vodstvo svesto
svoje naloge in posebno odgovornosti, ki
jo ima nasproti članom-zadrugnikom in
nasproti organizaciji oziroma stranki, iz
katere je izšla. Če se je ob gorenji priliki
kazalo tudi na konsumna društva, ki jih
je na Kranjskem ustanovljala klerikalna
stranka in ki so ena za drugo propadale,
potem je to izjema, ki potrjuje naše
pravo. Ni smeti namreč pozabiti, da je na
Kranjskem klerikalna stranka ustanovljala
konsumne zadruga poglavito v strankar-
ske namene. Želja hipnih vsplov, je kle-
rikalna stranka premalo skrbela za srce v
življenju konsumne zadruga: za vodstvo.

delal in vedno je imel dosti denarja. Ljudje
so si pripovedovali, da mu ga daje strah
na stari cesti.“

„Kdo pa je bil ta Abraham Pilgram?
Ali vam vaš krojač Titus ni nič natančnej-
šega povedal?“

„Ej kdo bi neki bil? Titus nam je
samo to izdal, da se prikaže v nočeh pred
nevihto okoli enajste ure pri stari kapelici.
Visoka postava bledega lica v vojaški uni-
formi z globoko, krvavečo rano pod srcem,
to je Pilgram, kakor ga je opisoval Titus
in drugi ljudje, ki so ga videli. Povedal
nam je Titus še, da se prikaže srečnim
ljudjem, če ga ob enajstih ponoči kličejo
in sicer trikrat po vrsti: „Abraham Pil-
gram — — — Abraham Pilgram — — —
A—bra—ham—Pil—graaam—“ in da jim
tudi rad pomaga.“

Neznosna tišina je vladala, ko sem
stopal po stari cesti. Niti glasu daleč na-
okolo, na nebu pa so viseli težki, grozeči
oblaki, ki so vsak trenutek grozili s pra-
vim vesoljnim potopom. Bližal sem se
kapelici. Par korakov od mene so se tem-
neli mogočni orjaki starih lip in med njimi
so se nerazločno beleli zidovi stare kape-

Nesposobnost in nekorektnost sta bili po-
sledice, ki so rušile temelje konsumnih
zadrug ene za drugo.

Konsumna zadruga, kakor vsako drugo
ljudsko gospodarsko podjetje, ne sme biti
sredstvo kakemu strankarskemu cilju, am-
pak mora biti sredstvo velikemu cilju
gospodarske povzdige in zboljšanja klaver-
nih razmer trpečega ljudstva. To mora
biti namen vsake zadruga, posebno kon-
sumne zadruga. Poglejmo na ponosi Milan,
diko in ponos moderne Italije. S krepkim
zadruževanjem je sicer momentano oslabil
kacega zasebnega podjetnika, a je slednjič
dosegel ono ravnotežje, ki je potrebno v
igri gospodarskih stremeljenj enega naroda.
V Milanu je delavec postal resničen faktor
gospodarskega razvojnega procesa: v
Milanu je delavec postal zadrugar, produ-
cent, vdeleženec splošnega blagostanja.
In v tej smeri se hočemo tudi mi, pig-
meji, gibati. V zadružništvu leži bodoč-
nost tudi slovenskega delavca. To se je
vže jelo spoznavati, to treba, da spoznajo
tudi drugi stanovi, katerih interese more-
biti nameravano gibanje vtegne začasno
paralizirati. Slovenski trgovci naj uvidevajo,
da je en reden in honeten konkurent, kakor
bi ga predstavljala delavska konsumna
zadruga za njih manj nevarna, nego vsa
ona množica malih trgovcev, ki se vsako
leto etablirajo v Trstu, podprti na tuj,
večkrat tudi tujerodni kapital, in ki ovirani
v svojem razvoju od pomanjkanja stro-
kovne izobrazbe in podjetnega duha živo-
tarijo, kakor se plavi „iz rok v usta“.

Prepričani naj bodo slovenski trgovci,
da se res nimajo bati delavske konsumne
zadruga. Ista jim ne bo občutljivo škodila,
a vtegne jim koristiti: opomnila jih bo, da
je položaj slov. trgovcev, kakor sploh trgo-
cev v Trstu vsaki dan resnejši in da se jim je
treba lotiti močnega orožja: organiza-
cije slovenske trgovine v Trstu.
Doli s tesnosrčnostjo! Poprimimo se resno
vsaki svojega dela, vredimo si medsebojno
razmerje, opustimo vsa osebna nasprotstva,
organizirajmo vsaki svoje vrste in bodoč-
nost bo naša!!

V. J. Klofáč:

Poslanstvo nar. socijalne stranke v češkem narodu.

Lindner kaže še drugo idejo potla-
čujočo sebičnost in vzbujačo plemenite
čute. — Poleg narodne misli ceni kot
vzgojitelj tudi versko idejo, seveda nikakor
slepo, praznoverko cerkveništvu, marveč
ono idejo, ki se peča s problemi, ki sku-
šajo razrešiti razmerje med mojim malen-

lice. Nehote sem se spomnil pripovedke
starega g. spoda L.

„Kdo je pač bil oni Abraham Pil-
gram, ki živi v spominu ljudstva? Tako
nenavadno ime se pač ni brez povoda
chrnilo v njegovem spominu. Morda je
bil to častnik iz Napoleonove vojne, ki je
tukaj za svojega carja padel. Saj pripove-
dujejo ljudje, da je pri kapelici v Napo-
leonovih dobah divjal krut boj. — Ali je
bil morda kak vodja nešteti roparskih
druhal, ki so tod domovale? — Ah, neum-
nosti! Pustimo to —.“

V daljnem zvoniku rakovške cerkve je
odbila enajsta ura. Razločno so v nočni
tišini bili udarci na moje uho. Zdajci za-
gledam pri kapelici zelenkast svit. Kako
to, da še vedno gori večna luč? Pač čudno
A nagajivec se me je lotil in s zategnje-
nim glasom sem zavpil: „Abraham — Pil-
gram — A — bra — ham — Pil — gram —
Aa — brrra — haaam — Piil — graaam —“.

Približal sem se čisto kapelici. Zdajci
začuden obstojim in gledam. — Zelen-
kasta luč, katero sem imel za večno sve-
tilko pred oltarjem, se loči od kapelice in
kakega pol-metra od tal zapleše po cesti.
Sedaj zagledam drugo, tretjo — — —

kostnim, nevzdržnim, umrljivim „jaz“ in neznanim, neskončnim vesoljstvom, med tajnostjo sveta, ki nima mej in nima konca, kot nima početka!

Ta ideja nam tudi ni neznana, in tudi s tem se načelno razločujemo od socialne demokracije ki o nadzemskih in verskih vprašanjih neumno ponavlja fraze, ki človeka dirnejo s svojo omejenostjo, kolikor tudi s svojo surovostjo in nizkoto.

Kdor prevdarja o razmerju svojega „jaz“ k večni svetlobi brez mej in koncev, ta ne more biti slab človek. Če zremo v morje planetov, v kojem je naša zemlja le neugledna točka, na kateri nekoliko let živimo, če vidimo sonce in mislimo pri tem, da so za tem solncem milijoni in milijoni solc in solčnih sistemov, o katerih nimamo niti pojma in tudi nikdar pojma imeli ne bomo, da ni nikjer in tudi ne more biti nikjer konca vesoljstva, tedaj se oprostimo naivnosti cerkvenih nazorov o svetu, ki so napravili s sveta in človeka središče vsega vesoljstva, prihajamo vsak po razmerju svoje olike k pravi veri, resno vpoštevajoči neprodne tajnosti vesoljstva, Boga moderne, premostrivajoče duše, Boga, ki je vesoljstvo brez konca, brez mej, brez početka, ki se v vsem in povsod ravna po zakonih neumljivih našim možganom, Boga, ki je vstvarjajoča večna moč, proti kateri ni naše kratko življenje v primeri z večnostjo nič, in proti kateremu so vse naše slabosti, hrepenenja po slavi, po bogastvu in moči in druga in druga tako malenkostna, da si bolj malenkostnih v resnici niti misliti ne moremo.

Naši predniki so radi o takih vprašanjih premišljali. Primerno svoji dobi so se naravno opirali na nauke Krista, na evangelij, toda to, na kar so se opirali, je postranska stvar; glavno je, da so nepremišljajoč o razmerju svojega smrtnega „jaz“ k Neskončnemu in Večnemu, umevali malenkostnost mnogih svojih vsakdanjih želja in pri mnogih celo spoznali njih ničevnost, nepravilnost, da, tudi hudobnost, in iz njih verskega naziranja, resnično utemeljenega, rodilo se je docela dosledno potem tudi plemenito življensko naziranje, upirajoče se vsaki družabni nejednakosti, nadvladi človeka nad človekom, gonji po mamoni in neopravičeni moči, — rodil se je socializem Taborov, rodili so se Češki Bratje!

Imamo-li dospeti do globoko utemeljenega življenskega naziranja, pri katerem bi v resnici in ne samo z usti, čutili neobhodnost bratske družabnega sožitja in splošne enakosti, moramo pustiti da vzklije to naziranje iz nas prešinjajočega svetovnega naziranja, nastajajočega v misleči in čuteči duši vsled premišljanja o vprašanjih našega „jaz“ in neskončnega vesoljstva. Šele, če smo se zavedali, kako neznatno mravlinčkom je vsaki izmed nas v neomejenem svetu, ko smo se osvestili, kaj pomenja teh par let, ki jih tu preživimo, proti večnosti, tedaj šele čutimo, kako smešno je koprneti po dostojanstvih, titulih, slavi in bogastvu, kako kivično je škoditi drugim in druge — mravljinčki so isti kot mi — zadržati, in v naši duši rastejo drugi čuti in druge želje, krasnejše in plemenitejše, iz našega svetovnega in življenskega naziranja izvira čut bratske skupnosti z ostalimi, s katerimi nas je usoda sklenila, in rodi se močna, goreča želja osladi jim teh par let življenja, kar tu prežive, biti jim v radost in biti njih radost!

Včasih zaidem na pokopališče. Tam

četrt — — — šest plamenov s zelenkastim svitom zapleše v kolobarju okolo mene. Stal sem nepremično. Luči so se vedno bolj bližale, bile so najmanj deset do petnajst centimetrov visoke in so nemirno sem ter tja plapolale. No, čakaj Abraham, tvojih poslov se kaj hitro iznebim. Skočim proti najbližji in jo hočem zgrabiti a luč zgine, kot bi se bila v tla pogreznila. Ko pa mirno obstojim zaplapolala nedaleč od mene zopet v še lepšem svitu. Vsedem se na kamen in opazujem čudne prikazni, ki neutrudljivo ponavljajo svoj ples okrog mene. Čudne misli se me polaste, vse bajke in pravljice o vseh in grobeljnih blodnih dušah mi vrše po glavi? Od časa do časa ponavljam svoj prvotni poskus a vedno z istima uspehom. Končno se me polasti besnost. Kot divji skačem v krogu in bijem s palico slepo po zraku. Luči vgašajo po vrsti, a čez par trenutkov zopet vplamte na drugem mestu. Stara igra se vedno ponavlja. Nazadnje jo uderem z največjo hitrostjo po cesti navzdol. Nekaj časa vidim še vedno zelenkaste plamene ob svoji strani, a končno zginejo. Se vedno sem na vso moč hitel po cesti navzdol. Zdajci bleščeč blisk pretrga

rad čitam na tablicah imena onih, ki trohne pod zemljo. Kako slavna so bila včasih ta imena, kako bogataši, ljudje moči, velikega vpliva, občudovanja, predmeti strahu, zavisti, ljubezni in sovraštva. In glej — sedaj se enako v prah preobračata telo reveža, kakor telo kralja, imena najslavnejših in najbogatejših med njimi so zapadla popolnoma pozabljenju in mi čutimo, kako postransko in malenkostno je bilo celo njih nekdanje ponašanje, napihovanje in cela njih moč. V takem trenutku posebno močno čutimo malenkostnost vse ljudske domišljavosti, in tedaj se posebno jako oglašajo v nas prepričanje, da ne sovražiti, ampak ljubiti moramo drug drugega, in če smo tu na zemlji par trenutkov, je dolžnost nas vseh, si te trenutke vzajemno ustvariti prijetne. Veliki X, Neznano, ali kakor vže hočete to imenovati — to nam je vse eno — Priroda ali Bog — na imenu resni ležeče, temelj je vedno eni in isti — to vse, kar pod težo Neskončnosti in Večnosti čutimo, nas sili k omenjenim socialnim čustvom in dolžnostim.

Tak socialni vzgojevalci pomeni ima tedaj, dragi prijatelji, ideja narodna in resnično verska, ki pa vsekakor — to je popo'nomo jasno — s klerikalizmom in nestrpnim, dobičarskim današnjim cerkveništvom nima in ne more imeti prav nič skupnega. Zaničajte ideje, kot delajo socialni demokratje, in povejte potem, s čem in kako hočete v človeku zadušiti sebičnost, kako ga vblažiti in vzgajati za veliko ulogo vseljidskega pobratenja in socialne pravičnosti? Pedagog Vam reče: potem je to naravnost nemogoče! In to pravimo tudi mi, to vemo, in radi tega imamo v časti narodno misel, videč v njej vrelc najplemenitejših čutov, in radi tega povzbuhamo tudi ljudstvo, naj obračaja svojo pozornost tudi na svetovna vprašanja in se na ta način očisti in povspenja k dobremu, umevajoč malenkostnost marsičesa, — za kar je bilo do sedaj pripravljeno se ravsati in kavšati.

Socialna demokracija se za vse to nič ne briga. Ona zida svojo agitacijo samo na sebičnost onih, k katerim govori. In tedaj opažamo zanimive pojave: delavec je besen socialni demokrat, toda kakor hitro postane mojster, tu napravi jedro stransko v njem negovana sebičnost z istega ne le nasprotnika soc. demokracije, marveč vsega delavstva in njegovih teženj, i teh najbolj opravičenih. Na Dunaju na primer postaja Luegrovec. Ko bi v njem ne bila nahajalska sebičnost, marveč sistematično odgojevan smisel za pravičnost in ljudskost, ne mogel bi se nikoli spremeniti, moral bi ostati vedno pravičen in humanen, isto tako kot delavec, kakor tudi kot delodajalec.

Seveda v tem oziru ni mogoče tajiti, da gotove preporne točke vedno so in ostanejo med temi, ki za mezdo delajo, in temi, ki delo dajejo. Saj so tudi znotraj delavskih poklicov gotove meje in v gotovi meri tudi gotovi prepri. In k stavkam je prišlo celo v socialno demokratičnih podjetjih.

Ti različni gnotni interesi, ki delijo n. pr. delavca od obrtnika, so pri nas čisto vitalnim agitatoričnim sredstvom sovražnim strankam, ki tedaj dokazujejo, da za obrtnika ni mesta v narodno-socialni stranki, ker so v njej tudi delavci. Kdor površno uvaža in sodi, zamore biti omajan, nikdar pa ne previden in inteligenten obrtnik, isto tako, kot se ne more nikdar omajati razsoden, pošten delavec, ki bi

oblake, za trenotek sem videl vso pokrajino, staro cesto, jezero, Cerknico, razsvetljeno kot v belem dnevu a žarek ugasne, črna noč me obda. Jeznorohneč grom pretrese zemljo in nebo in prve težke kaplje počnejo padati na žejno zemljo. V istem trenutku začutim kako me zgrabi nekdo od zadaj za suknjo in me vleče nazaj. Ne verujem sicer v vražam, niti nisem bojazljiv, a vendar so se mi takrat lasje na glavi zježili. Trdno oklenem svojo grčavko in s vso močjo zamahnem nazaj — palica žvižga prereže nočni zrak, ne da bi zadela na kako zapreko. Toda istočasno začutim še močnejši sunek nazaj. Zabliska se, z grozo se ozrem nazaj in zagledam — močno trnjevo vejo, ki moli, s plotom o cesti, na katero se je bila moja suknja vjela. V deljavi pa se čuje od kapelice zamolklo zlobno hohotanje...

Do kože premočen sem prišel v največjem viharju domov. Truden sem se vlegel k spanju, v sanjah pa me je celo noč zasledoval Abraham Pilgram v stari vojaški uniformi, z globoko poano pod srcem. Krog mene pa so plesali pošastni njegovi trabantje — zelenkasto bleščeče veše.

moral po isti logiki pobegniti, videč v isti vrsti obrtnika.

Poznamo že dobro svoje sovražnike in radi tega dobro umevamo njih argumentacijo. Stranka narodno-socialna kot stranka politična in kot stranka socialna ni stranka razredna in razrednega boja. To je socialna demokracija in še ta samo proti srednjim stanovom in ne proti velekapitalizmu, kateremu služi in je z njim zadovoljna. V boju za državljansko svobodo in pravice celega naroda, za resnični napredek in za kulturo moramo stati vsi v jedni vrsti, če hočemo pokazati nekako moč in komu imponirati. Ne bi imelo smisla, da bi se po stanovih zabubali, obrtnik in delavec. Naslanjajoč se na socialno filozofijo, glasom katere je dolžnost dobrih in plemenitih ljudi katere koli družabne vrste podati si roke, da skupno grade boljše ljudsko družbo, imamo tudi kot socialna stranka skupni temelj, na katerem zamorejo stati roko v roki delavec, obrtnik in inteligent. V socialni politiki smo sicer idealisti, toda ne utopisti, radi tega nam je mogoče, oziraje se praktično, realistično na vsa vprašanja, skupiti vse, ki jim gre za povzdigo pomena dela in varstvo onih, ki ga proizvajajo, specijalno pa za njih zavarovanje proti vsem neugodam, v starosti, boleznih, invaliditeti itd.

Če se morajo celo naši Marxisti v državnem zboru čisto proti svojemu programu postaviti na ta tla praktične in dosežne socialne politike, moremo in moramo se je tem odločneje in močnejše držati, ko smo bili vedno nasprotni utopizmu soc. demokracije. Nam je vse eno, kaj bo čez 15 tisoč let, mi hodimo tudi v socialni politiki po tleh in ne v oblakih, in se nam gre za to, kaj bo letos ali v dozirni dobi naše delavsko ljudstvo jedlo, in pod kakšnimi pogoji ima sedaj delati. Mi se brigamo za našo generacijo, svoje otroke in vnuke. Kdor pride za nami, naj deluje naprej in gre naprej. Mi bi bili srečni, če dosežemo vsaj toliko, da bi imel vsaki priliko do njemu ugodnega dela, za to delo da bi bil tako honoriran, da zamore sebe in svojo rodbino dostojno vzdrževati in da ima pri zakonito ustanovljenem delavnem času toliko časa, da se zamore pečati z vzgojo svoje rodbine in z lastnim vzgajanjem. I dalje: da bi bil vsaki, ki dela — in to je i delavec i kmetovalec i rokodelc — zavarovan proti boleznih, nezgodam, invaliditeti in starosti. In če umrie, da bi bila zavarovana njegova vdova in njegove sirote. Naši specijalni programi pa govore jasno, kaj zahtevamo od države, od dežele, od občine (opozarjam tu na naš izdelani komunalno-socialni, program na socialno politiko občin!) in slednjič, kaj zahtevamo od nas samih.

In sedaj smo pri imenitni okolščini. Angleški delavec ne pričakuje rešitve samo od države.

Demokratizmo naše življenje!

I.

Moral sem pisati neki osebi list. Zadel sem naslov: „Veleodlični gospod“, — prečrtal sem in nadomestil: „Velečislani gospod“ — in zopet sem prečrtal in sedaj napisal tretji in definitivni zavitek: „Gospod X. Y. v Z.“ Pripovedujem to zato, ker mi je všinila pri tem misel, kako smo malenkostni. Ni to nič novega, ali je resnica, ki bi jo trebalo popraviti.

Vse naše življenje je utopljeno v formah, s katerimi ne moremo dospeti k naravnemu občevanju, k jedru življenja. Smo deca, ki jej lupine in pozlatice nenavadno imponujejo.

Smo demokrati, a naše vedenje je nedemokratično. Priznavamo v teoriji enakost vseh občanov, ali v praksi smo si razvrstili svoj poklic v gospoda šefa, ravnatelja itd. itd.

Američani se nazivajo vsi „you“ (vi) od šolarja do gospoda prezidenta, priprijujoč k temu g. X, gospa X, gospica X. Vrlo presenetli Američani pa tudi Angleži, ko pride k nam in sliši: „Jaz sem dr. X.“ „Jaz sem čevljar X.“ „Jaz sem gospa učiteljica X.“ itd. Pravijo si samo „Gospod Meden“, „gospa Medenova“, popolnoma ne brineč se zato ali se kdo bavi s tem ali onim duševnim poslom, dali je soprog dame slučajno svetnik ali ne.

Vidim gospoda svetnika, ki je dolgo koprneč čakal, da je dobil naslov pravega svetnika, kako razjarjeno vrže novine s pripombo: „Torej jaz nisem družabno višji kakor moj čevljar?“ Ne, gospod svetnik, ne milostiva, odločno ne, vedite, da ne. Izvršujete svoje delo morda intenzivneje, sprejemate za to večjo plačo, imel ste priložnost duševno se bolj poglobiti,

imate iz tega le sam dobiček. To je vaša zasebna zadeva. Vaš čevljar, ako se spozna na dreto in kveder, ako je dober družinski oče, je ravnotako važen član družbe, akoravno ga ne krasijo redovi in tituli.

Včasih je potreba biti revolucionarjem in to od pete do glave. A to je ravno v tem našem birokratičnem sistemu. Vi ki nakladate po ulicah pepel, nič se ne tlačite v ozadje. Boditi si svestni namena svojega dela. Ve milostive dame, ne dajte si servilno in ponižujoče poljubljati rok od vaših služkinj in elegantov. Vi kmetje, ko greste v urad štet vaše težko zaslužene davke, ne prožite tako hrbtov in ne tresite se tako govoreč: „Ponižno jih prosim.“ vzravajte se možato in svobodnega državljana do tojno, poštenega človeka vredno, storite, kar storiti morate, zahtevajte, kar je vaše. Bodi vsakdo z nas fanatičnim apostolom teh misli, ne pripoznavajmo jih samo v teoriji, temveč jih proizvajajmo v življenju.

II.

Mnogo sveta sem prebredel, z mnogimi narodi občeval, ali nisem ga našel naroda, ki bi toliko dal na občevalno formalnost, kakor naši bratje preko Kolpe in Sotle. Človek bi napisal celo essay o hrvatskih titulih. Ne motim se ako trdim, da vsak stan ima svojega. Velemožni, Veleodlični, veleučeni kar otrsajo ozračje, ako si v družbi hrvatskih inteligentov. Zdravnike in doktorje sploh se na Hrvatskem naziva „veleučeni“ in „clarissime“. Ali vidim da sem propovednik v puščavi — ali vendar ne obupujem. Vidim jasno, da ta nezdravi življenj v našem narodnem življenju polaganu odumira, da se misel in beseda demokratična v življenje vteluje. Posebno naši sokolski krogi naj bi si to zapisali v srce. Tyrš se je trudil v svojem Sokolu že pred 40 leti, da odstrani „stanovsko razvrstitev“.

Trebalo bi energično nastopiti. In jaz bi imel predlog, ki bi bil morda nemožen ljudem na rokah in nogah zvezanim, duševno pohabljenim, ki pa bo ipak morda veselo pozdravljen in dopolnjen. Nedavno me je zelo razveselilo, ko sem čital da se je v Logatcu zbralo par odločnih mož, ki ne bodo več klubovk snemali. Naši občinski sveti na pr. naj bi izdali sledeči razglas: „Občinski svet v X. v prepričanju, da je družabno življenje prepolnjeno okostenelimi formami in razlikovanjem družabnih poklicov, poziva občane, da, v svesti si svoje dostoinosti in važnosti svojega dela, se ravnaajo v vzajemnem stiku po sledečih navodilih:

1. Občani se ogovarjajo občansko in demokratsko edinole titulom „Gospod X“, „gospa“, „gospodična X“, — brez vseh dodatkov, označujočih stroko poklica ali družabno stališče. Pričakuje se od zavednih občanov, da se ne dajo nadlegovati nepotrebnimi tituli, uznavaajoč praznoto b sed.

2. Občanke se pozivajo, da se medsebojno nazivajo in nazivati dajo edino le z imenom soproga, brez dodatkov adjunktova, oficijalova itd.

3. Z adres naj se odpravijo smešni predikati: „Velerodni, veleodlični, velečislani, ter se nadomestijo edino le z „gospod, gospa, gospodična“. Podobno se pozivljajo vsa društva, da odstranijo z naslovov in dopisov nepravilno uljudnost kakor: „Slavni požaraj brambli“ slavna čitalnica, in pišejo enostavno: „Čitalnici v Kanalu, ognjegasnemu društvu v Korbaridu itd.

4. Občinski svet v posebnem dopisu poziva svojega poslanca, da se zavzame za odstranitev titulov: Slavno c. k. okrajno glavarstvo, veleslavni c. kr. šolski svet in nadomesti z navadno označbo pravičnega naslova.

Niso to nepotrebnosti, to je samo doslednost. Videl bi veliko zaslugo naših po napredku hrepenečih organizacijah, ako bi se jim posrečilo, spraviti to vprašanje v tir. Predlagal bi Cirilovi družbi, naj bi izdala lične odznake „narodnih demokratov“ ki bi prihranili človeku nepotrebno pojašnjevanje svojih načel, ki bi bili javnim priznanjem demokratične misli. Konečno i papir in zavitki, na katere bi se smelo pisati samo „gospod“ in nič več bi se tudi dobro prodal. — Odprimo okna!

DELA VCI, TOVARIŠI, kupujte svoj list „Narodni Delavec“, ker edino tako boste dokazali, da ste res za vedni delavci.

Politični razgled. Deželnozborske volitve v Istri.

Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri je izdalo sledeči proglas na volilce kmečkih občin v Istri:

Hrvatje in Slovenci Istre!

Vam priporočamo, da na predstojećih volitvah poslancev za deželni zbor v skupini kmečkih občin oddaste svoje glasove sledečim možem:

1.) V drugem volilnem okraju z glavnim voliščem v Kopru gg. Matku Mandić profesorju v Trstu, Josipu Valentiću učitelju pri sv. Antonu. (K temu volilnemu okraju pripadajo: sodni okraj Koper, sodni okraj Piran: davčni občini Sv. Peter na Krasu in Kortedizola; sodnega okraja Buje davčna občina Krasica).

2.) V tretjem volilnem okraju z glavnim voliščem v Voloskem gg. Matku Mandić profesorju v Trstu, dru. Gjuri Červar, odvetniku v Voloskem. (K temu volilnemu okraju spadajo sodna okraja Volosko in Podgrad).

3.) V četrtem volilnem okraju z glavnim voliščem v Pazinu gg. dru. Dinku Trinajstić odvetniku v Pazinu, Avgustinu Rajčić, nadučitelju v Voloskem-Opatiji. (K temu volilnemu okraju pripadajo sodna okraja Pazin in Labin).

4.) V petem volilnem okraju z glavnim voliščem v Buzetu gg. Ivanu Sanci, učitelju poljedelstva v Buzetu in Šimi Červarju, župniku v Ždrenju. (K temu volilnemu okraju pripadajo sodni okraji Buzet, Motovun, Poreč).

5.) V šestem volilnem okraju z glavnim voliščem v Puli gg. dru. Ivanu Zuccon, odvetniku v Puli in Luki Kirac župniku v Ližnjanu. (K temu volilnemu okraju spadajo sodni okraji Pula, Vodanjan in Rovinj).

6.) V sedmem volilnem okraju z glavnim voliščem v Krku gg. Antonu Andrijiću umirovljenemu župniku v Krku in Šimi Kvirinu Kozuliću, posestniku v Malem Lošinjju. (K temu volilnemu okraju pripadajo sodni okraji Krk, Cres in Lošinj).

Od gori omenjenih sodnih okrajev, pripadajočih tem volilnim okrajem kmečkih občin, so izključene vse one kmečke občine in mesta, ki so pridružena volilnim okrajem mest, trgov in obrtnih krajev.

Prevrat na Balkanu.

Duhovi so se nekoliko polegali po senzijskih političnih dogodkih na Balkanu. Tudi bojno navdušenje v Srbiji in Črnigori vidno pojema. Sedaj je zanimanje evropske javnosti obrnjeno k vprašanju sklicanja evropske konference. Kamen spodbite je določitev programa: Brez vdeležbe vseh velesil ne bi imela konferenca zmisla, ali Avstro-Ogrska se hoče iste vdležiti le tedaj, ako ne bo govora o Bosni in Hercegovini. Pred vsem bo šlo v konferenci o sankcioniranju sedanjega stanja na Balkanu in o nekaterih korekturah na berolinski pogodbi. Tako bo eno najbolj poglobitnih vprašanj eno o odpranju Dardanel, morskega preliva, ki veže Egejsko morje in s tem svetovno morje s Črnim morjem. Rusija napenja vse svoje sile, da bi se ji odprlo Črno morje, da bi potem mogla razvijati svojo tamošnjo vojno moč. Turčiji ni seveda to po gode in Angliji tudi ne prav. Važno notranje vprašanje mozarhije bo tudi končna vreditev državnopravnega razmerja Bosne k Avstriji. Tu treba zlasti ublažiti apetit Madjarov, ki bi hoteli tudi Bosno pogoltniti za svojo politično megalomanijo.

Aneksija Bosne je stala največ denarja in krvi Avstriji, in poslednja more tudi sedaj trpeti posledice tega političnega čina na gospodarskem polju, namreč bojkot avstrijskih izdelkov na Turškem. Bilo bi vendar prenemumno, da bi bila Avstrija šla po kostanj v ogenj za nezmislne aspiracije Velemadjarov.

DOMAČE VESTI.

Pojasnilo. — Glasilo Jožeta Kopača ima v svoji zadnji številki notico „Da bi znal tudi vi nemško“. V tej notici joka Kermelj, da je imel priložnost priti v dotiko z enim inteligentnim slovenskim narodnjakom, kateri mu je baje rekel, da ne zna prav dobro slovenski in bi rad nemško z njim govoril.

Dalje pravi, da mu je odgovoril nekaj, kar si bodo njegovi brumni čitatelji sami mislili. No, mi bi pa povedali naravnost, kaj so si mislili njegovi čitatelji, namreč, da gospod pek nemško ne zna.

Ker gosp. časnika Kermelj ni imel

poguma v svojem listu povedati ime dotičnega narodnjaka, mu povemo mi, da dotični gospod ni slovenski narodnjak, ampak zastopnik čeških narodnih socijalistov iz Prage.

To, kar predbaciva Kermelj drugim, je sam storil; on je bil namreč tisti, ki je vprašal gori imenovanega gospoda, da ako ga ne razume, lahko nemško z njim govori. (Samo ako bi znal). Kar je pa zastopnik narodnih socijalistov odlično zavrnil.

Ker je pa veleumni gosp. Kermelj že omenil pogovor med njim in zastopnikom čeških narodnih socijalistov, hočemo tudi mi izpregovoriti nekoliko besed o tem vezanimivem dogodku.

IZJAVA.

Gospodu odgovornemu uredniku V. Kermelj v Trstu. Dne 4. t. m. pod častno besedo izjavili ste, da mi bode v prihodnji številki „Delavkega lista“ dokazali, da je državnozborski poslanec Buřival na shodu N. D. O. nastopil kot veliki lažnjivec s tem, da je rekel, da ima njegova organizacija 23.000 članov. Sicer ste sami priznali, da nimate nikakega pojma o Buřivalu in njegovi organizaciji, ampak sklicevali ste se na nekega Kopača, ki vam bode baje preskrbel natančne statistične podatke. Ker do danes tega niste storili, Vas ne smatram kot časnika, ampak navadnega lažnjivca, kateri ne zna družega kot poštene ljudi obrekovati.

S primeram spoštovanjem

Jan Skalák.

Op. uredništva: Celi pogovor med g. Skalákom in Kermeljem prinesemo v prihodnji št. „Narodnega delavca“.

Ljudje, ki ne držijo svojo častno besedo. Predzadnji „Delavski list“ nam je obljubil, da bode v prihodnji številki prinesel natančno statistično poročilo o češki narodnosocijalni železničarski organizaciji. To poročilo pa da jim bode baje preskrbel Jože Kopač. Radostno smo pričakovali, da bodo to tudi storili in tako vsaj nekoliko popravili blamažo, ki so jo napisali teden poprej v svojem listu. Toda čakali smo zastonj in prvi blamaži je sledila še veliko večja. V zadnjem „Delavskem listu“ čitamo toliko zaželjeno statistično poročilo veleučnega gospoda Kopača. Stvar je sicer zelo smešna, ampak ker morajo naši tovariši imeti tudi nekoliko zabave, smo ponatisnili to velevažno statistično poročilo, ki se glasi:

„Poslanec Buřival je imel prav, ko je rekel, da šteje njegova organizacija 23 tisoč organiziranih. O! kar je bila ta organizacija ustanovljena, niso nikdar napolnili številke umrlih članov. Vsak nov član je dobil vedno večjo številko. Največ ima ta organizacija takih članov, ki so člani socijalističnih organizacij in ne plačujejo in nočejo plačevati v narodno. Toda Buřival jih ima vendar zapisane. (Prav tako kakor delajo narodnjaki v Trstu). Zapisane jih imajo. Ker pa ti nočejo plačevati, naredita klofač in Buřival vsako leto po par veselje z dobičkom katerih se plača članke prispevke takih članov. Če bi hoteli tudi mi tako delati, potem bi imeli danes najmanj 10 milijonov organiziranih. Toda naj Buřival vzame proč od organizacije vse tiste, ki niso železničarji, vse tiste, ki so umrli, tiste, ki so izstopili in tiste, ki nočejo plačevati, potem bo videl, da jih ni niti 2000.“

No, sedaj naj pa še kedo reče, da niso gospodje okrog „Delavskega lista“ dobro informirani. Pa vsaj ni čuda, ako imajo take in enake informacije od vsevedočega Kopača.

(Eden najboljših slovenskih politikov. — Ta teden je razpošiljalo društvo „Ljudski oder“ nekeke letake, na katerih vabi k predavanju, o zadnjih dogodkih na „Balkanu“. Predaval pa da bode eden najboljših slovenskih politikov E. Kristan, „Za počt“, kedaj se je še kaj slišalo o kakem njegovem političnem delovanju, kedaj o kakih uspehih. Ali je iz ojeval doslej na volišču kako zmago? Ali strmoglavil že kakega klerikalnega voditelja? Ali liberalnega matadorja? Ali mogoče kakega nemškega „Mihelna“? Ali pa laškega „Šovinista“? Ne in zopet ne. Zastonj iščemo slavno ime Vašega „Etbinčka“ v analih bližnje in dajne zgodovine naše Slovenije.

Tudi jeden revolucionar! Kakor poroča „České Slovo“, list narodne socijalne stranke na Češkem, prosil je socijalno-demokratski poslanec Nemeš za odpuščenje jednega meseca zapora; vlada mu je „drage volje“ odpustila. Mi pa vprašamo, kakšen politični karakter imajo ti socijalno-demokratski poslanci, ki se

narodu predstavljajo kakor prvi nasprotniki vlade, a sami za svojo osebo prosijo za odpuščenje kazni, katero so zaradi političnih pregreškov dobili?

Radi bi vedeli, kakšne usluge ima c. kr. vlada od „sodrugov“, da jim tako rada odpušča. Zastonj gotovo ne!

Plod kulturnega delovanja „Ljudskega odra“. „Ljudski oder“ — detektajnske jugoslovanske socijalne demokracije — je društvo, ki ima hvalevredni namen širiti luč prosvete, izobraževati ljudstvo! Namen je res hvalevreden. Le žal, da, mesto da bi se izobraževali, se v tem društvu njega člani učijo terorizma in nasilstva.

Bratranca Gropajc, stanujoča na Vrdeli, sta tudi dobila izobrazbo od „Ljudskega odra“. Minole nedelje sta bila oba v neki gostilni na Vrdeli. V isti gostilni je bil mej drugimi tudi zidar Ivan Šepar. Ta poslednji je pa slovenski narodnjak in ni dobil ljudskoodrske izobrazbe. V gostilni so si nekaj sporekli. Oba Gropajca sta namreč zasramovala Šeparja, ker je ta trdil, da se še ni in da se tudi ne bo — da si delavec — nikdar izneveril svojemu narodu. Neizobraženi Šepar je slednjič smatral, da je bolje, če se odstrani in je šel iz gostilne. Izobražena Gropajca sta pa stopila za njim in ga na ulici zavrtno zabodla z nožem.

To pa ni edini tak slučaj. Žalibog je še mnogo družih takih slučajev, ko so ljudskoodrsko izobraženi sodrugi na tak način pokazali svojo izobrazbo, oziroma plod kulturnega delovanja „Ljudskega odra“.

Kaj je Kopač: uslužbenec c. kr. drž. železnic, ali vodja jugoslovanskih soc. demokratov v Trstu? Če vprašate njega, vam bo dejal, da je on isti, ki se žrtvuje za delavstvo, isti, ki se trudi za zboljšanje razmer delavskega stanu. — Če vprašate pa dejstva, ki paravnost kričijo, bode takoj izvedeli, da je ta človek pod krinko socijalnega demokrata v službi c. kr. državnih železnic, ker drugače bi mu g. dvorni svetnik Ruff ne poveril nabiranja delavcev za drž. železnico v Trstu!

Pobiralcem socijalno-demokratskega davka, ali takozvanim „eksekutorjem“ priporočamo, naj nikar ne bodo tako nestrni. Vraga vendar, počakajte vsaj, da dobijo ljudje plačo v roke. Saj „flikce“ vam ne odijejo, vsaj one ne, ki so vam namenjene! Ali se pa bojite, da bi vam jih marsikdo ne dajal več, če mu ne stojite vedno za petami? Najbrže bo pač tako, ker veste, da le potom terorizma dobivate še nekoliko „flik“.

Slovensko gledališče v Trstu. — Tržaško dramatično društvo vprizori jutri večer na odru „Narodnega doma“ v Trstu Cankarjevo dramo v treh dejanjih „Kralj na Betajnovi“. Režiser g. A. Verovšek. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. Blagajna se odpre ob 7. uri zv.

TOVARIŠI! Čitajte Vaš list „Narodni Delavec“ in zahtevajte ga po vseh kavarnah in gostilnah.

Delovanje N. D. O. v Trstu.

Sestanek voznikov, ki je bil napovedan za jutri v „Narodnem domu“ pri sv. Ivanu, je radi nepredvidjenih zaprek odnešen na še nedoločen dan.

Odborniki železničarske skupine, so naprošeni, da se vdeležijo polnoštevilno seje, katere se vrši v torek dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih.

Veselični odsek „N. D. O.“ — Preteklo soboto se je zbralo lepo število mladeničev v naši dvorani, da ustanove veselični odsek. Podpredsednik Jaklič je v daljšem govoru pojasnil pomen istega in omenil tudi naš prepotrebni podporni zaklad,

za katerega je dolžnost vsacega člana, po svojih močeh skrbeti. To pa dosežemo najlažje s prireditvami domačih zabav, dramatičnimi predstavami in plesi.

Izvolil se je nato odbor izmed navzočih članov, kateri je sklenil, da priredi še v tekočem letu sledeče zabave: Dne 25. t. m. „Dramatično predstvo“, dne 15. novembra „Martinov večer“, dne 5. decembra „Miklavžev večer“ in 31. decembra „Silvestrov večer“.

Bratska narodna društva pa opozarjamo, da ne mislimo s to našo novo ustanovitvijo veseličnega odseka nikomor škodovati, temveč bomo tudi v naprej priporočali našim članom njihove prireditve.

Odgovorni urednik: ŠTEFAN KOS.
Lastnica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu.

Književne novosti.

GREGORIČ: Poezije, zv. IV. K 2:20
vezano 3:20
GOVEKAR: „Dobra gospodinja“, gospodarska knjiga za naše mlade gospodinje, vezano 2:30
„Štiri ruske slike“, povesti —60
BENEŠ: „Brodkovski odvetnik“ 1:50
Kip Gregoričica 4:—

Vsakovrstne mašne knjige po raznih cenah.

Balončki v narodnih barvah po raznih cenah.

NOVOST! NOVOST

Nakiti za dvorane in vrte pri zabavah ::

v belo-modro-rudečih barvah, komad po 4 metre dolg stane po 40, 50, 60 in 80 vinarjev.

Vse te knjige, papir in potrebščine se dobivajo v

Slovanski knjižarni in papirnici

Josip Gorenjec

TRST. — Ulica Valdirivo 40.

Pekarna

Valentin Kukanja

vogal ul. Molin a Vento in Gastaldi

ima na razpolago

- - vedno svež kruh - -

in vsakovrstne sladščice.

Zaloga likerjev v sodčkih in butilkah

Jakob Perharc

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor vsakovrstnih najfinjših in starih vin v buteljkah. Postrežba točna. Cene zmerne. Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. Za polletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Podpisani priporoča sl. občinstvu svoji

pekarni in sladščičarni

v ulici CASERMA 17, in na TRGU CASERMA 4, kjer ima na razpolago vedno svež kruh najfinjše sladščice, potice itd. ter razne likerje in vina v buteljkah.

Udani

Alojzlj Gul.

Civilna in vojaška krojačnica

Bogata zaloga tu- in inozemskega blaga in vseh predmetov spadajočih v krojaško — obrt. —

Odlikovan dne 5. aprila 1906.

v Parizu s častno diplomom, častnim križcem in zlato kolajno in v Bruxelles-u z največjo odliko „GRAND PRIX“ diplomom.

Naročbe se izvršujejo točno in se dostavljajo na dom

August Štular.

TRST, via delle Poste 12. I. nadst.

(nasproti Smolarsove papirnice)

Podpisani priporoča svojo

TRGOVINO Z JESTVINAMI

v Rožanu, ul. a Montorsino št. 7, kjer ima na razpolago vsakovrstne kolonijalije in druge jestvine, kakor tudi razne delikatese, najboljša vina in pivo v buteljkah.

Udani

Ivan Košmerlj Ivanov.

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grsko, Severno in Južno Ameriko.

TRST—NOVI-YORK, via Patraso in Palermo, odhod 3-krat na mesec.

TRST—NOVI-ORLEANS, via Patraso in Palermo, odhod vsaki mesec.

TRST—BUENOS AIRES, via Almeria, Cadix, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos in Montevideo, odhod vsaki mesec.

Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksuznimi inštalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.

Za informacije se je oglašati pri ravateljstvu v Trstu, ulica Molin Piccolo št. 2, ali pa kateremu si bodi agentu ali korespondentu družbe.

Restavracija, cene zmerne.

Trst — Grand Hôtel BALKAN — Trst

Kavarna, cene zmerne.

ŽIVNOSTENSKA BANKA PRO ČECHY A MORAVU - Obrtna banka za Češko in Moravsko.

Ustanovno leto 1868.

Menjalnica: Via Nuova šte. 29.

Podružnica v Trstu.

Bančni prostori: Via S. Nicolò 30.

TELEFON: 21-57

CENTRALA v PRAGI. — Podružnice na Dunaju, I. Herrengasse 12, v Brnu, Budjevicah, Krakovu, Lvovu, Mor. Ostravi, Plznu, Prostějovu in Taboru. — CENTRALA v PRAGI.

KUPUJE IN PRODAJA VREDNOSTNE
- PAPIRJE, VALUTE IN DIVIZE -
- PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO -
- LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH -

Akcijski kapital: K 30.000.000. — Rezervni in varnostni
zakladi črez: 9.500.000. — Brzjavlj: Živnostenská, Trst
4 1/4 % Vloge na vložne knjižice **4 1/4 %**

ESKOMPT MENIC IN INKASO. BORZNA NAROČILA
- Tekoči računi in računi na bančni žiro. -
- STAVBENI KREDITI. — KREDITI PROTI DOKUMENTOM
- VKRANJA. -

Krojač Pavel Kočevar

se priporoča članom „N. D. O.“, bratom Sokolom in vsemu sl. občinstvu. — Izvršuje vsakovrstne obleke, kakor tudi sokolske kroje. Postrežba točna, cene zmerno. Šviji k svojim! Pavel Kočevar, krojač TRST, ulica Nicolò Machiaveli 13, TRST.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je prevzel

pekarno in sladščičarno

Campo Belvedere šte. 2

kjer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh in razne sladščiče, potice itd.

Udani **Filip Trobec.**

Filip Ivanišević

: zaloga dalmatinskega vina :

[lastni pridelek v Jesenicah pri Omišu
v ulici Valdirivo 17 (Telefon 1405)
v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporoča sl. občinstvu svoje gostilne „All' Adria“ ul. Nuova šte. 11 in „Al fratelli dalmati“ ulici Zudeeche šte. 8 v katerih toči svoja vina I. vrst.

Katarina Vatovec

priporoča sl. občinstvu svojo

gostilno „Pri Detelji“

v ulici Belvedere 7

kjer ima na razpolago najboljša vipavska in istrska vina. kakor tudi izvrsten kraški teran in Dreherjevo pivo. Posluži lahko z mrzlimi in gorkimi jedili.

Dr. Fran Korsano

specialist za sifilitične in kožne bolezni
Ima svoj ambulatorij
v Trstu, v ulici San Nicolò šte. 9.
(nad Jadransko Banko)
Sprejema od 12. do 1. in od 5. in pol do 6. in pol pop.

: Pekarna Josip Vatovec :

ulica Sette Fontane 834, Trst

s prodajo sladščič. — Vsak čas svež kruh. Postrežba na dom. Meke iz prvih ogrskih mlinov. Dezertni prepečenci.

Uljudo naznanjamo da smo otvorili popolnoma novo urejeno

trgovino izgotovljenih oblek za

:: gospe, gospode in otroke

ter zagotavljamo točno in solidno postrežbo, kakor tudi najnižje stalne cene. Priporočamo se najodličnejšim spoštovanjem

Bohinec & Co. - Trst

Via delle Torri šte. 2

(za orkije sv. Antona novega).

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo dobroznano

gostilno s krasnim vrtom

„Al buon pitrovo“

v ulici Stadion šte. 19,

kjer toči kraški teran prve vrste, najboljši istrsko belo in črno vino, poleg tega izvrstno vipavsko in tudi dalmatinsko vino, kakor tudi Dreherjevo pivo ter more poslužiti z domačo kuhinjo kakor tudi z mrzlimi jedili. — Posebno ugodno za delavce.

Za obilen obisk se priporoča rodoljub

Andrej Furlan.

Prevode vsakoršnih spisov ali tiskovin iz slovenščine ali hrvaščine na italijanščino ozir. nasprotno, oskrblja v tem polnoma izvežbana oseba. Naslov v uradih »Narodne delavske organizacije« ulica Lavatoio šte. 1, I.

Podpisana priporoča sl. občinstvu svojo gostilno

„Pri rojanskem hribu“

v Rojanu za cerkvijo,

kjer toči najbolje

vipavsko, črno istrsko in domače Škuretovo vino

po jako zmernih cenah.

Ima na razpolago tudi pivo Göss.

Točna postrežba.

Antonija Mesesnel.

Podpisani priporoča svojo

GOSTILNO

v ul. dell' Istria 658

kjer toči najizvrstnejša istrska vina in dalmatinski opolo. Postreže lahko tudi z mrzlimi in gorkimi jedili.

G. Babič.

Slovanska knjigovoznica v Trstu

ANTON REPENŠEK

ul. Cecilia šte. 9.

priporoča se sl. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela od najpriprosteje do najfinejše vrste.

Postrežba točna in solidna.

Kje se snidemo vsi delavci ob nedeljah in praznikih?

V gostilni Hinka Kosiča

„Pri stari Breskvi“

v ulici del Belvedere 17.

kjer dobimo dobrega terana vipavca in istrsko vino ter vsake vrste jedila gorka in mrzla.

Podpisani priporočam sl. občinstvu in tov. členom „N. D. O.“ svojo dobro znano gostilno

Andemo de Franz

v ulici Geppa 16

kjer točim pristno vipavsko po 80, na dom po 72 st. liter in črno istrsko vino po 72, na dom po 64 st. liter, kakor tudi Krnovo pivo. Postrežem tudi lahko ob vsaki uri z najizvrstnejšo kuhinjo in z mrzlimi jedili.

Tovariš Josip Furlan.

Podpisani priporoča svojo

Gostilno Magagna

na vogalu ulic Carradori in Carlo Ghega

kjer toči najboljši „Kriško vino“, in pivo Puntigam. — Postreže ob vsaki uri z gorkimi in mrzlimi jedili. Udani Jakob Maganja.

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo

dobroznano žganjarno

v ulici Miramar I., nasproti kolodvora južne železnice kjer toči najpristnejši kranjski brinjevec, vipavski tropinovec in prve vrste slivovec itd. Ima na razpolago tudi razne sirupe in druge likerje.

Ferdinand Pečenko.

: NOVO POGREBNO PODJETJE :

v Trstu, ul. Vincenzo Bellini 13, telefon 1402

tik cerkve sv. Antona novega.

Bogato preskrbljeno z najlepšo in vso pogrebno opravo. Mrtvaški vozovi na izbero, za prireditve vsakovrstnih pogrebov.

Lastna izdelovalnica in zaloga vencev in raznih ovetilc itd.

Prodaja vsakovrstnih predmetov mrtvaške stroke. Zaloga voščenih sveč, z lastno tovarno. — Prodaja na debelo in na drobno.

Sprejema naročila za prirejanje pogrebov na deželo in v inozemstvo.

VODSTVO.

K13

samo stane krasna moška obleka iz finega blaga edino-le v zaloge izgotovljenih oblek

K13

V. Dobauschek

TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

Vrhu tega po jako nizkih cenah:

barvane ali črne obleke za moške in dečke. kakor tudi oblečice za otroke. — Paletots, površniki, raglau, ulster, jope, jopiči, telovniki, hlače, modre bluže za kovače in mehanike, klobuki, kape, pletenine, spodnje hlače, srajce, naprsniki, ovratniki, ovratnice, zapestniki, nogovice in druge potrebščine za moške.

Izdelujejo se obleke po meri.

Govori se slovensko.

Delniška glavica: K 10.000.000.

Telefon 19-95.

OSREDNJA BANKA ČEŠKIH HRANILNIC

Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3.

Vlog okoli:

K 85.000.000

Naslov za brz.: SPOROBANKA

4 1/4 % vloge na knjižice.

Menjalnica. BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Premijene vloge po 4 3/4 %

Centrala denarnih zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4 % bančne obligacije

Vloge na tekoči račun do

4 1/4 %

-- JADRANSKA BANKA v TRSTU --

Via della Cassa di Risparmio šte. 5 (lastno poslopje)

KUPUJE IN PRODAJA
VREDNOSTNE PAPIRJE
(RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA,
PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)
--- VALUTE IN DEVIZE ---
PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO
LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Eskompt menic in inkaso, borzna naročila

SAFE-DEPOSITS

Promese k vsem žrebanjem. — Zavarovanje srečk.

Menjalnica

4 1/4 % VLOGE NA KNJIŽICE.
— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —
VLOŽENI DENAR OBREŠTUJE
SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. : : : :
STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI
DOKUMENTOM VKRANJA. — — —

Uradne ure: 9 — 12., 2.30 — 5.30. — Brzjavlj: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 793.